

les *VidesR* (100v2, n. 19), on, però, el ms. P (f° 100v2, n. 119) ho mudava en *paoruca*, i això era traduïnt *aetate pavidam* del llatí de Voragine (273); «mostrant-se *paorugues* e temeroses», Bernat Metge (*Somni*, *NCl.*, 113.13); «vell qui és *paboruc* lla on no li cal, és comparat a cervo --- o a cunill» en el *Boeci* de Genedreda (fi S. xiv, p. 185.2f.); en vies de contracció, *paburuc* en Eiximenis (*Llibre de les Dones*, § 172, ms. A, folis 122r2, 122r1); «vem molts falchons alts e nobles que no temen a vegades hun vil auçell, e per hun auçell *pauruc* ésser encaçats», ACapellà (*De Amore*, p. 22). Predomina encara en el *Decam.* la forma no contracta: «cares dones --- totes som *paborugues*», «donzella *pauruga*», «La Nineta, com a *poruga*, crec ---» VII § 1, 385.6; v § 8, 331.3; iv § 3, 250.19 (trad. *paorosa, pauroso*); «los monjos, entrants en la sglésia, veren aquest lit --- e lo cavaller qui dormia; e mentre axí temerosos e *paborucs* staven, sens acostar-se gens al lit --- Torello, despertant-se, gità un gran sospir --- lo abat --- sobiranament tornà pus *paboruc*, axí com aquell qui per mort lo havia ---», *Decam.* x, § 9, 607. 15f.

Es una forma conservada en certs parlars val. i occid.: *pauruch* posava el val. Bodria en *Llibret de Recorts* (BDLC vi, 273), i *paurúk*, -úga, és com ho sento a Esterri de Cardós i a Àreu de Vall Ferrera (1932-4). En fi tenim la contracció moderna en la *Questa* de Reixac: «yo, con a fêmbra *puruga* --- fogí ---» (59.31). I *poruc* és usual avui pertot en el nostre domini, des del Pallars fins a Eiv., «*puruc*: miedoso» (PzCabr.), i el valencià normal: «alegra y vergonyosa, *poruga* y satisfeta, / com verge desposada que aplega al sant altar», Teo. Llorente (*J. Flo. R. Pen.* 1879, v. 6). A Calaceit 'poruc' es diu *paborik*, i una mula esquerra, *paborika*, a Maella *porikę* (Casac. 1923).

D'altra banda, per influència d'*esporuguir* sento *aspaurúk* a Farrera, Estaaon i Tor de Vall Ferrera (1932-34). Car *esporuguir* és d'ús general [Belv.]: «la retirada d'en Lluís l'afalagava y *esporugua* alhora --- l'*esporugua* en quant l'amor de l'estudiant no li podia portar més que perills y disgustos», NOLLER (*Pap.*, 67); «prop d'on encaxen Àfrica y Europa, en terra salta, / y a emprendre vola en Gades a Gerió vaquer, / qui, *esporuguit*, al veure'l vení ab la clava alta, / als peus agenollant-se-li, li parla lausenger», *Atl.* II, 5c. *Porugada. Portuguesa. Aporugar* eiv. («amedrentar», Pérez Cabrero).

Paorós [Llull], literari avui però ben viu en la llengua escrita o en estil oral rellevat (no pas *pavorós*, com volgueren esmenar-ho Belv. i algú altre en el segle passat, menys per fidelitat llatina que castellana); *porós*, Vall de Barravés (BDC vi, 33). *Paorositat*. Vulgarismes intolerables, *ponós*, *poner*, i el reduplicat mall. *popòna*.

Espaordir [S. XIII], resultant d'*espaorzir* (oc. ant.) per fonètica catalana: per a això i per a la gènesi d'aquest tipus formatiu, veg. *LleuresC*, 213, 254, 274. «Quant éls li menassaven de mort, él *espaordit* los responia», *VidesR*, f° 130r1 (nota 1); «con --- agués

temor que --- *s'espaordís* ---», id., 199r1; *espaordit* també 197v1, 224r2; «cuydaren-se que'l rey d'Aragó fos allí en aguayt --- foren fort *spabordits* com axí -ls havia a<s>saltajats», Desclot, § 143 (*NCl.* iv, 156.5); «anà-se'n axí *espaordit* que ---», Muntaner, § 140 (Casac. iv, 64.19).

En els més clàssics: «açò recomptat, adés *espabordia* mi, mesquí, adés me dava alguna poca esperança», BMetge (Riq., 100.5); «Llavors Janícola, *espaordit* de les dites paraules, dix ---», Metge (*Valter e Gr.*, *NCl.*, 24.1); «no ha res que axí *espaordís* lo tant aspre Anfbal, com fou la gran confiança de Scipió», AntCanals (*Scipió*, *NCl.*, 44); «yo no són als sinó --- terra vana --- la qual no fa negun fruit de bé, sinó confusió, pecat e mort; e per tal m'*espaordeix* la mia vida», BOLIVER (*Excitatori*, *NCl.*, 48); «foren *espaordits*, no-s saberen quin conse<l>l se prenguessen», *Filla d. R. d'Hongria* (*NCl.* XLVIII, 49); «oh quant me paria *espaordit* traduïnt l'it. «o quanto mi parea sbigottito», Febrer (*Inf.* XXVIII, 100); així encara en el *Llibre de Daniel*, p. p. MiretS. (v. 366); i en les glosses cat. de Munc (*Mél. Chabaneau*, 246). I l'*InvLC* encara en cita exemples en el *Tuglat*, *L. de Sèneca* (Ant. Canals), en la *Crònica* del Cerimoniós.

D'altra banda, però, també es pot trobar la variant contracta *espordir* en alguns textos medievals: *espordeixen* rimant amb *atreveixen* (*Li. de Fort. e Prud.* de Metge, *NCl.*, 94); «caygueren en terra tots *asporidits*», Reixac (*Questa*, 173.36). *Espaordir* apareix també en algun cas occitànt rar i escadusser (en lloc del comú en -zir), per bé que allà la cosa normal és *espaorzir*: però el cançoner R (el més fidel, altrament, al llenguatge del poeta) dóna *espaordir* 'espantar' en el *Fadet Joggler* de Guiraut de Calansó (aa. 1195-1202) (*espaorir* en el canç. D) (*RFgn.* XXII, 228; Schultz-Gora no s'ho explica bé, en *Litbl.* XXXVIII, 208). Un *enpaordir* que figura imprès en JnEsteve (f-5-6) és suspecte de ser una de les err. tip. que abunden en el seu *Liber Elegantiarum*.

Modernament en la cançó popular: «Ay, castell de Figueras, com t'ets *espavordit!* / Sense tirar un tiro - t'ets dat a l'enemic», c. 1794 (reco. a Girona, MilàF, *Romllo.*, 89.4). *Espaordiment*: «Per açò havia cambiada sa veu, que significava temor, terribilitat e *spahordiment*, per ço car exia de cors hon stave coratge temorós», Llull (*Merav.*, *NCl.* II, 117); la variant *esporidiment* en Turmeda (*NCl.* x, 128, 130), i «per gran pobrea que suferia, e per gran *esporidiment* d'esperits malignes, qui en aquell loc venien», *Romerics* de 1383 (*BABL* VIII, 47).

Espantar, i abans també *espaventar*, del ll. vulgar *EXPAVENTARE id., derivat de EXPAVĒRE 'témer', el qual es derivava de PAVĒRE. La forma moderna *espantar* apareix ja a la 2.ª meitat o fi del S. XIV: és estranya encara a Llull: el cas que en cita *AlcM* no és d'ell, car aqueix passatge és del text modernitzat per l'ed. valenciana de 1521 (*NCl.* I, 73.18, lloc on no tenim text ms. ni autèntic); l'*InvLC* el cita, però, en la *Crònica* del Cerimoniós, en el nostre Nebrissa i dos exemples en el val. Pere Vilaspinosa (3.^r quart S. XV).